

Igen, lehet EU-tópia!

„Európa krízisekből születik, és Európa a krízisekre adott válaszok összessége” – Jean Monnet, az európai projekt atyja

Miközben Ukrajnát háború sújtja, mi talán nem is figyelünk arra a paradox ajándékra, amit a kezünkben tartunk: hogy békében élhetünk. Az Európa egészét, de főképpen annak törékeny régióit és azon belül a Nyugat-Balkánt fenyegető új biztonsági kockázatok ismét ráirányították a figyelmünket ezekre a térségekre, és újabb alkalmat kínálnak arra, hogy a súrlódásokat és konfliktusokat magunk mögött hagyva továbblépünk egy közös, európai jövő felé.

A Nyugat-Balkánt az 1990-es évek háborúi szétzilálták, és bár a 2000-es évek elején felcsillant az Európai Unióhoz való csatlakozás reménye, ez a folyamat kiábrándítóan lassúnak bizonyult. Az EU bővítése sok tekintetben még mindig nem érte el azokat a változást jelentő konkrét lépéseket, amelyekre annyira szükségük lenne a régióban élő embereknek, főleg a fiataloknak. Ennek következményeként az EU-csatlakozás esélyei halványulni látszanak, ami a nemzeti és térségi euroszkepticizmust táplálja.

Pedig nem lesz stabilitás az egész Európai kontinens számára anélkül, hogy a Nyugat-Balkán az EU szerves részévé váljon. A béke és a jólét hosszútávon nem szavatolható pusztán azzal a tintával, amellyel szerződéseket írnak alá, hanem fenntartható és egyre szorosabb európai együttműködéssel, amelyhez közös vízióra van szükségünk – ez a mi EU-tópiánk.

Erős és ellenállóképes demokráciák építése

Az elmúlt években, évtizedekben antidemokratikus irányzatok és szélsőjobboldali pártok elmélyítették az európai társadalmak megosztottságát. Politikai vonzerejük összetett problémák leegyszerűsítésében és irreális megoldások könnyed felkínálásában rejlik. A „migráció” folyamatos hangoztatása a gyűlöletbeszéd és a hátrányos megkülönböztetés előretörését és az emberi jogok visszaszorítását eredményezte. Oroszország Ukrajna elleni háborúja új fenyegetést jelent a demokráciára. A háború azonban egyben rá is irányítja a figyelmet a demokratikus értékek fontosságára és új lendületet adhat Európa egységének erősítéséhez. Soha nem volt nyilvánvalóbb, mint ma, hogy ha egy pluralista és szabadelvű társadalomban akarunk élni, akkor cselekvésre van szükség. Most.

A diszfunkciós demokráciák termékeny talajt jelentenek az autokraták számára a Nyugat-Balkánon (és nemcsak ott) arra, hogy kisajátítsák a demokrácia olyan alapvető mechanizmusait, mint amilyenek a választások, a jogállamiság, a médiaszabadság és a független intézmények rendszere. A demokrácia visszaszorulása, a politikától való elfordulás, a dezinformáció és a szólásszabadság fenyegetettsége a térségi lakói napi tapasztalatát képezik, és ez bennünket, a haladó fiatalságot egy

WB2EU

**ANDRÁSSY
UNIVERSITÁT
BUDAPEST**

a jelek szerint kilátástalan helyzetbe hozza. De nem adjuk fel, felelősséget érzünk tágabb hazánk és Európa egésze iránt, és változást akarunk.

Nem fogunk hallgatni, hanem ellenkezőleg, mindent megteszünk, ami hatalmunkban áll, hogy megőrizzük a szólásszabadságot azáltal, hogy aktívan fellépünk a dezinformáció ellen a közösségi médiában és offline közösségeinkben. Azzal, hogy saját tanulásunkra áldozunk és megköveteljük, hallgassanak meg bennünket, javítjuk társadalmaink ellenállóképességét. Nem akarunk csupán utasok lenni egy világos cél nélkül bolyongó hajón, hanem alkotótársak egy progresszív, a szolidaritásra és az egyenlőségre épülő nyílt társadalom kialakításában.

De ezt egyedül nem tudjuk elérni. A régiókban élő és az innen származó, Európa más országaiban élő fiatalok közül sokkal többen kell, hogy csatlakozzanak hozzánk. Követeljük, hogy egyenlő európai polgároknak ismerjenek el és fogadjanak el. Kezdsésként mondjuk ki nyíltan és világosan, hogy az, amit „szabad mozgásnak” neveznek, senki számára nem szabad, hogy terhet jelentsen. Koszovó például évek óta teljesíti azokat a feltételeket, amelyeket az EU a vízummentességhez támaszt. Ideje eltörölni az abszurd vízumkényszert.

A mostani fórumoknál - mint amilyen a Konferencia Európa Jövőjéről - több rendszerszintű nemzetközi részvételi eljárásokat követelünk, amelyekben a Nyugat-Balkán fiataljai integráns szereplők. A mi javaslatainkat és tapasztalatainkat is konkrét politikai cselekvésbe és kézzelfogható szakpolitikai intézkedésekbe kell átültetni.

Nem másodosztályú polgárok

Február 24-e feje tetejére állította az európai politikát. Itt az idő, hogy a Nyugat-Balkán közelebb kerüljön egy európai, progresszív és demokratikus jövőhöz. Ehhez elengedhetetlen, hogy felidézzük és népszerűsítsük közös európai értékeinket: az emberi jogokat, a méltóságot, a demokráciát, a szabadságot és az egyenlő esélyeket.

Bár ezeket az értékeket a Nyugat-Balkán fiataljai közül sokan magukénak vallják, nem ismerik el őket egyenlő európai polgároknak. Térségünket gyakran nem elég „jóinak” vagy „érettnek” tartják ahhoz, hogy az EU-hoz tartozzon. Ez a közvélekedés újabb frusztrációkhoz vezethet. A kirekesztettségnek ez az érzése kézzelfogható valóság a munkaerőpiacon, az oktatásban, az egészségügyi és a szociális biztonsági rendszerben - a mindennapi élet minden terén -, amikor a liberális demokrácia ígérete illuzórikusnak bizonyul sokunk számára. Szándékosan vagy sem, de az EU vezetői emberek millióival másodrendű polgárokként bánnak, pedig ők is csak ugyanazt szeretnék, mint azok a szerencsések, akik valamivel nyugatabbra születtek: jó életet, jólétben, békében és stabilitásban. Ennek a diszkriminációnak véget kell vetni.

Az oktatás és a társadalmi befogadás kulcsfontosságúak az egyenlő esélyekért folytatott küzdelemben. Ez az EU-n belül is igaz, ahol a tagállamok közötti egyenlőtlenségek riasztóan magasak, ha Bulgáriát, Horvátországot vagy Romániát nézzük. Az EU bővítése ugyan megtörtént, de ezeknek az országoknak az integrációja még mindig várat magára.

WB2EU

**ANDRÁSSY
UNIVERSITÁT
BUDAPEST**

A másodrendű státusz gettóba zár. Aki nem kap perspektívát a kitöréshez, az idővel felhagy a próbálkozásokkal. Hogy ne forduljanak el Európától, a Nyugat-Balkán országainak szükségük van reális kilátásra arra, hogy az európai család szerves részévé váljanak - nem üres ígéretekre, hanem egyenlő esélyekre!

Együtt akarunk küzdeni EU-tópiáinkért, Európa jövőjéért. Ebben a történelmi pillanatban, amelyben Európa most találja magát, nem csak azt kell megtanulnunk, hogy utópiáinkról álmodozzunk, hanem azt is, hogy ezekben az utópiákban éljünk. Slavoj Žižek szlovén filozófus szavaival ennek a reális utópiának az elérésének a kulcsa az, hogy mi alakítjuk a jelenünket és lehetőséget teremtünk egy más, jobb jövő számára.

Ezt a véleménycikket 13 országból való 17 fiatal írta a WB2EU Hálózat Next Generation nyári egyeteme keretében Horvátországban, Cres szigeten. A nyári egyetem egy a Nyugat-Balkán és az EU-bővítése jövőjéről szóló projekt része, amely az Európai Bizottság Erasmus+ Jean Monnet Programja keretében társfinanszírozásban részesül: www.wb2eu.eu).

A szöveg fordítását az Andrássy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem a Kulturális és Innovációs Minisztérium által nyújtott 2022. évi nem normatív támogatásából finanszírozta.

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union